

NATHACHA APPANAH

ΝΥΧΤΑ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ

Prix
Femina
2025

Goncourt
Lycéens
2025

μετάφραση:
Ειρήνη
Παπακυριακού

ΙΚΑΡΟΣ

ΝΥΧΤΑ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ

Τίτλος πρωτοτύπου: *La nuit au coeur*

© 2025, Éditions Gallimard

© 2026, Εκδόσεις Ίκαρος για την ελληνική γλώσσα

Μετάφραση από τα γαλλικά: Ειρήνη Παπακυριακού

Επιμέλεια – Διόρθωση: Αντωνία Κιλεσσοπούλου

Σχεδιασμός – Εικονογράφηση εξωφύλλου: Γιάννης Ερμείδης

Στοιχειοθεσία – Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Ίκαρος

Παραγωγή: Κοτσάτος Α.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

Κανένα μέρος ή απόσπασμα του παρόντος βιβλίου δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί ή να αναπαραχθεί, με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο, για την εκπαίδευση τεχνολογιών ή συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης. Με βάση το Άρθρο 4(3) της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 για την Ψηφιακή Ενιαία Αγορά, οι δημιουργοί και ο εκδότης επιφυλάσσονται ρητώς όλων των δικαιωμάτων τους και εξαιρούν το παρόν έργο από κάθε πράξη εξόρυξης κειμένων και δεδομένων.

Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2026

ISBN 978-960-572-863-2

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ • ΒΟΥΛΗΣ 4, 105 62 ΑΘΗΝΑ • Τ: 210 3225152 • www.ikarosbooks.gr

Nathacha Appanah

ΝΥΧΤΑ
ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ

Μετάφραση
Ειρήνη Παπακυριακού

ΙΚΑΡΟΣ

Το φανταστικό δωμάτιο

Δεν είναι απόλυτα κακοί.

Αν υπήρχε τρόπος να τους στύψουμε ώστε να βγει χυμός, αυτός ο χυμός δεν θα ήταν εντελώς απαράδεκτος, όχι· καμιά φορά πίσω από τη δηλητηριώδη πίκρα του θα είχε μια γλυκιά επίγευση. Αν υπήρχε τρόπος να τους περάσουμε ανάμεσα σε δύο κυλίνδρους συμπίεσης για να μεταμορφωθούν σε επίπεδες πλάκες, αυτά τα φύλλα δεν θα ήταν εντελώς αδιαφανή κι ανησυχητικά όπως ο βυθός της θάλασσας, όχι· θα είχαν εδώ κι εκεί διαφάνειες και λεπτές φλέβες που θα τα καθιστούσαν φαινομενικά ευάλωτα. Αν υπήρχε τρόπος να τους αλέσουμε σε λεπτή σκόνη, αυτή η σκόνη δεν θα ήταν εντελώς τοξική, όχι· ορισμένα σωματίδια θα αιωρούνταν μες στις ηλιαχτίδες και κοιτώντας τα θα μπορούσε κανείς να πιστέψει ότι πρόκειται για ένα αθώο μπαλέτο.

Ο Μ.Μπ. είναι χτίστης. Γεννήθηκε στην Αλγερία, κοντά σε ένα μικρό λιμάνι όπου οι βάρκες ξεφορτώνουν σαρδέλες με τη σέσουλα. Στο φως του ήλιου, τα ψάρια μες στα δίχτυα τους λάμπουν και κινούνται σαν ένα και μόνο κομμάτι μετάλλου που λιώνει. Ο Μ.Μπ. είναι ο βενιαμίν μιας πολύτεκνης οικογένειας, κι αυτή η θέση τον θέτει υπό την προστασία και την επιείκεια όλων των μεγαλύτερων αδελφών του. Του έχουν πει ότι ήταν ένα πολύ όμορφο παιδί. Τα μαλλιά του ήταν μακριά και μετα-

ξένια, το πρόσωπό του έμοιαζε με χερουβείμ. Προκαλούσε τον φθόνο και τη ζήλια των μικρών συντρόφων του. Ο Μ.Μπ. λατρεύει τη μητέρα του, μια θαρραλέα γυναίκα που τον κακομαθαίνει και τον ενθαρρύνει να είναι σοβαρός στο σχολείο, υπάκουος και να επιχειρήσει μακροχρόνιες σπουδές. Του εκμυστηρεύεται πόσο ταλαντούχα ήταν η ίδια στο σχολείο, αλλά, τι να γίνει, δεν είχε γεννηθεί στην κατάλληλη εποχή, ούτε στη σωστή χώρα. Πόσο σέβεται και υπομένει τις πατριαρχικές παραδόσεις – τον γάμο από προξενίο, τη διακοπή της δικής της σχολικής εκπαίδευσης, τη γέννηση οκτώ παιδιών σε τακτά χρονικά διαστήματα, την υποταγή σε έναν αυταρχικό σύζυγο, μερικές φορές βίαιο και συχνά πιωμένο. Παρά την αγάπη και τον σεβασμό που τρέφει για τη μητέρα του, ο Μ.Μπ. δεν ακούει τις συμβουλές της και εγκαταλείπει το σχολείο στα δεκατέσσερα. Ίσως θέλει να απαλλαγεί από τον οικογενειακό ζυγό, να γίνει ανεξάρτητος, να ακολουθήσει το παράδειγμα των μεγαλύτερων αδελφών του που ήδη εργάζονται. Κοντά στην παραλία και στο λιμάνι της γενέτειράς του, στην αποβάθρα, αρχίζει να πουλάει φιστίκια, τσιγάρα και μερικές φορές σαρδέλες. Στα χρόνια εκείνα που έχει ακόμα το σώμα ενός εφήβου κι ανέμελη συμπεριφορά, αυτό ονομάζεται *τα βγάζω πέρα*. Ο Μ.Μπ. φλερτάρει λίγο με τα κορίτσια, αλλά δεν υπάρχει τίποτε σοβαρό. Στα είκοσι τρία του αφήνει τη γενέτειρά του και μετακομίζει στη Γαλλία, όπου έχουν εγκατασταθεί ορισμένα μέλη της οικογένειάς του. Βρίσκει δουλειά ως ανειδίκευτος εργάτης οικοδομών. Οι μέρες είναι μεγάλες και σκληρές. Ετοιμάζει το κονιάμα, κόβει τα ξύλα, μεταφέρει τα υλικά, καθαρίζει, μαθαίνει ένα πραγματικό επάγγελμα. Υπακούει. Είναι έτοιμος να κάνει αυτά τα πράγματα, δεν είναι απρόθυμος στη δουλειά. Κάνε αυτό, πή-

γαινε εκεί, φέρε αυτό, πάρε εκείνο. Όλο το σώμα του εργάζεται, δυναμώνει, σφίγγει, ισχυροποιείται, γίνεται το σώμα ενός επαγγελματία. Όταν γίνεται χτίστης, είναι περήφανος. Μπορεί με τη σειρά του να δείξει στους νεαρούς ανειδίκευτους εργάτες πώς να φτιάχνουν αρμούς, να τοποθετούν σιδηροκατασκευές, να χυτεύουν το σκυρόδεμα. Εξηγεί, επιπλήττει, όπως είχαν επιπλήξει και τον ίδιο. Λέει: Κάνε αυτό, πήγαινε εκεί, φέρε αυτό, πάρε εκείνο. Τα πρωινά του Σαββάτου, ο Μ.Μπ. ξυπνά πιασμένος και χαρούμενος που δούλεψε ασταμάτητα από την αυγή μέχρι το σούρουπο τις πρώτες πέντε μέρες της εβδομάδας, που είναι χρήσιμος στη ζωή του, που έχει σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου σε μια σημαντική κατασκευαστική εταιρεία, που βγάζει τα προς το ζην χωρίς να χρωστά τίποτα σε κανέναν. Δεν είναι ασήμαντο αυτό το συναίσθημα, ίσως είναι αυτό που τον κάνει επιτέλους να αισθάνεται άντρας, όπως ο πατέρας του, όπως οι αδελφοί του. Ο Μ.Μπ. αρχίζει να έχει φάλακρα και προσπαθεί να την κρύψει ξυρίζοντας τα μαλλιά του. Περνά άραγε πού και πού το χέρι του πάνω στο κεφάλι του ενώ φαντάζεται τα μακριά μαλλιά που είχε στην παιδική του ηλικία; Του αρέσουν τα όμορφα, καλογυαλισμένα παπούτσια, τα καλοραμμένα μάλλινα παλτά, τα μοδάτα γυαλιά ηλίου, ειδικά αυτά που έχουν το λεγόμενο σχήμα του αεροπόρου. Του αρέσει να γοητεύει, να κάνει δώρα, ξέρει να σαγηνεύει τις γυναίκες, είναι καλός ομιλητής. Όταν του ζητούν να περιγράψει τον εαυτό του με δύο λέξεις, επιλέγει αυτές: *αξιαγάπητος* κι *εργατικός*. Κάποια βράδια Σαββάτου ο Μ.Μπ. ξεφαντώνει. Πηγαίνει σε πάρτι, πίνει, καπνίζει, χορεύει. Βλέποντάς τον έτσι χαρούμενο, ελεύθερο και περήφανο, κανείς δεν μπορεί να φανταστεί.

Ο Ρ.Ντ. εργάζεται ως οδηγός σε ένα σημαντικό υπουργείο. Απ' όσο θυμάται, του έλεγαν επανειλημμένα πόσο όμορφος ήταν. Οι γονείς του, τα αδέρφια του, τα ξαδέρφια του, οι θείοι κι οι θείες του, οι γείτονές του. Είναι το χρώμα των ματιών του που τον κάνει να ξεχωρίζει· σε αυτή τη χώρα όπου οι άνθρωποι είναι μελαμψοί με σκούρα μάτια, η ομορφιά συχνά βρίσκεται στην ωχρότητα των χαρακτηριστικών: ανοιχτόχρωμο δέρμα, καστανά μαλλιά, ανοιχτόχρωμα μάτια. Τον αποκαλούν το αγόρι με τα καστανά-καστανά μάτια, για να τονίσουν ότι δεν πρόκειται για ένα συνηθισμένο καστανό χρώμα, αλλά για ένα όμορφο καστανό, πλούσιο κι εύφορο και πυκνό όπως το έδαφος εδώ. Ο Ρ.Ντ. γεννήθηκε σε ένα χωριό που περιβάλλεται από πλούσια φύση. Τα φύλλα των δέντρων είναι πυκνά, γεμάτα χυμό, και η γη πάντα γόνιμη. Η καθημερινή διαβίωση με την οικογένειά του είναι ταπεινή, μερικές φορές πενιχρή. Ως έφηβος, μεγάλωνε γρήγορα, πολύ πιο γρήγορα από τα άλλα αγόρια, σαν να είχε μάθει να τρέφεται απ' όλα αυτά τα κομπλιμέντα και τα βλέμματα θαυμασμού, και σύντομα ξεπέρασε όλους τους άλλους κατά ένα κεφάλι. Ωστόσο, αν και ξέρει ότι είναι όμορφος, ο Ρ.Ντ. δεν είναι ούτε αλαζόνας ούτε υπερόπτης. Το χαμόγελό του είναι ειλικρινές, είναι ευγενικός, συμπαθητικός, ακόμη και γοητευτικός. Τα κορίτσια είναι κρυφά ερωτευμένα μαζί του. Με τους μεγαλύτερους είναι σεβαστικός κι εξυπηρετικός. Η σχολική του ζωή κυλά ομαλά κι είναι ένας από τους εκατοντάδες μαθητές που τελειώνουν το γυμνάσιο χωρίς να έχουν πραγματικά ένα πλάνο, χωρίς κανένα πάθος. Η πρόσληψή του ως οδηγού στο υπουργείο είναι η ευκαιρία της ζωής του. Είναι πλέον υπάλληλος στον δημόσιο τομέα και τίποτα, ή σχεδόν τίποτα, δεν μπορεί να του συμβεί. Οι γονείς του αισθάνονται ανακού-

φιση γνωρίζοντας ότι βρίσκεται σε αυτή τη θέση που άλλοι θα ονειρεύονταν να αποκτήσουν, την ασφάλεια της εργασίας του δημοσίου υπαλλήλου χωρίς την ανία του γραφείου. Ο Ρ.Ντ. αγαπά το επάγγελμά του. Οδηγεί την υπουργό, τους υψηλόβαθμους αξιωματούχους, και το μαύρο σεντάν του λάμπει κάτω από τον ήλιο αυτής της χώρας. Δεν είναι ασήμαντο να οδηγείς αυτά τα αυτοκίνητα, να μεταφέρεις αυτούς τους ανθρώπους, να ακούς τις μυστικές συνομιλίες τους, να γνωρίζεις τις ιδιορρυθμίες και τις συνήθειες των ισχυρών. Για τον γιο ενός αγρότη όπως αυτός, είναι σπουδαίο να ξέρει να διαβάξει ένα νεύμα, ένα βλέμμα. Όλοι τον εκτιμούν και, ως το παραδεχτούμε, φαίνεται υπέροχος όταν οδηγεί στους δρόμους της πρωτεύουσας που είναι πλακωμένοι από φοίνικες, όταν ορμάει με αυτό το ισχυρό αμάξι στην εθνική οδό. Κάνει τη δουλειά του με την απαραίτητη διακριτικότητα, κι όταν καμιά φορά η οικογένειά του κάνει κάπως αδιάκριτες ερωτήσεις για την «πραγματική ζωή» των πολιτικών, χαμογελά ντροπαλά, τα καστανά-καστανά μάτια του αστράφτουν, μα δεν λέει τίποτα, δεν αποκαλύπτει κανένα μυστικό. Είναι περήφανος που κατέχει αυτή τη θέση, κι είναι μια περηφάνια που ξεπερνά την απλή προσωπική του πορεία. Μερικές φορές τού φαίνεται ότι φέρει την υπερηφάνεια της διαδρομής της οικογένειάς του, των προγόνων του, ολόκληρης της κοινωνικής του τάξης. Δεν είναι ασήμαντο να αισθάνεσαι θεματοφύλακας αυτής της κληρονομιάς, κι έτσι ο Ρ.Ντ. βλέπει τον εαυτό του ως έναν άνθρωπο που έχει πετύχει, που έχει βρει τη θέση του. Αν του ζητούσε κανείς να περιγράψει τον εαυτό του, θα έλεγε: *Είμαι άνθρωπος της οικογένειας*. Πότε πότε, το βράδυ, μπαίνει σε καζίνο και αίθουσες τυχερών παιχνιδιών, όπου ποτέ δεν θα τολμούσε να πατήσει το πόδι του

στο παρελθόν. Είναι μια μικρή απόλαυση που προσφέρει στον εαυτό του. Παίζει με την ψευδαίσθηση ότι ποτέ δεν θα χάσει τον έλεγχο. Βλέποντάς τον έτσι, χαλαρό και χαμογελαστό, κανείς δεν μπορεί να φανταστεί.

Ο Χ.Σ. είναι δημοσιογράφος και ποιητής. Γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου, αλλά σε αυτό το βρετανικό νησί, μακριά από τη σύρραξη, δεν έχει πολλή σημασία να διευκρινιστεί αυτό, δεν καθορίζει κάποια δύναμη χαρακτήρα, δεν αφήνει κανένα ανεξίτηλο σημάδι. Σε αυτή την αποικία, έμαθε κι άλλες γλώσσες εκτός από τη μητρική του και διακρίθηκε στο σχολείο. Η οικογένειά του είναι πολύ ευσεβής, πολύ θρήσκα, θρησκόληπτη θα έλεγε κανείς, αλλά αυτό δεν εμποδίζει τα μυστικά, την ενδοοικογενειακή βία και τα τόσο καταπιεσμένα συναισθήματα που ξινίζουν. Ο πατέρας του χτυπούσε τακτικά τη μητέρα του και μια μέρα, όταν ήταν έφηβος, ο Χ.Σ. δεν άντεξε άλλο. Παρενέβη πέφτοντας πάνω σ' αυτόν τον φοβερό και σεβαστό άντρα αγκαλιάζοντάς τον. Ξέσπασε σε λυγμούς: *Γιατί, πατέρα, γιατί;* Ο Χ.Σ. έχει ξεχάσει την απάντηση που του είχε δώσει ο πατέρας του, αλλά λέει ότι μετά απ' αυτό δεν ξανασήκωσε χέρι στη μητέρα του. Η αδελφή του έγινε καλόγρια σε ένα αυστηρό τάγμα κι αποσύρθηκε από τον κόσμο πίσω από τα ψηλά τείχη ενός μοναστηριού. Άλλαξε όνομα, κι όταν μιλά γι' αυτή, χρησιμοποιεί το νέο όνομα της επιλογής της, όχι το βαφτιστικό της, σεβόμενος την πίστη και την αφοσίωση αυτής της νεαρής γυναίκας. Για να τη δει, πρέπει να υποβάλει γραπτή αίτηση στην ηγουμένη του τάγματος. Ο Χ.Σ. αγαπά τον αθλητισμό, ιδιαίτερα την πυγμαχία και τον στίβο. Διαβάζει πολύ, αχόρταγα, με κριτική και οζυδερκή ματιά. Γράφει επίσης διηγήματα και ποιήματα. Μιλά

με ευχέρεια και ευφυΐα. Θα μπορούσε να είναι ένας από εκείνους τους νέους της δεκαετίας του 1960 που συζητούσαν ώρες για τον Μαρξ, τον Μπουρντιέ, τον Φανόν, τον Σεζαίρ και μετά έβγαιναν στους δρόμους να διεκδικήσουν την ανεξαρτησία. Ήδη όμως κάτι τον εμποδίζει να είναι χαρούμενος, να είναι απόλυτα ελεύθερος. Πρόκειται για μια αόρατη σκιά της οποίας το βάρος αισθάνεται, της οποίας την ένρινη φωνή ακούει. Πιστεύει ότι είναι η δύσκολη παιδική ηλικία, ο ενίοτε βάνουσος πατέρας, η σιωπηλή μητέρα, μερικές φορές πιστεύει ότι είναι η ίδια η χώρα, που μαστιάζεται από την ανισότητα, σκέφτεται ότι τον βαραίνει η ιστορία του λαού του και γράφει για τους μαύρους σκλάβους που στέκονται στην κορυφή των λόφων¹ έτοιμοι να πέσουν στο κενό. Ο Χ.Σ. μπαίνει στη Θεολογική Σχολή. Δύο παιδιά της ίδιας οικογένειας στην υπηρεσία του Θεού· για ορισμένους γονείς αυτό είναι τιμή κι ευλογία. Μια ζωή περισυλλογής και προσευχής, με την πλάτη γυρισμένη στον κόσμο. Ίσως κατά βάθος αυτό να επιθυμεί. Εκεί πιστεύει ο Χ.Σ. ότι θα βρει την ειρήνη και τη γαλήνη που δεν γνώρισε ποτέ. Μα είναι δύσκολο να αφιερώσει όλη τη ζωή του στην υπηρεσία του Ευαγγελίου αυτός ο νεαρός άντρας με το δυνατό σώμα, την αυθεντική σκέψη και τις έντονες σαρκικές ορέξεις. Ο Χ.Σ. τελικά εγκαταλείπει τις σπουδές του. Διδάσκει, γράφει διηγήματα και ποίηση, τρέχει, κάνει μποξ, γίνεται προπονητής στίβου, κοινωνικός λειτουργός και τελικά δημοσιογράφος. Κάποιοι τον αποκαλούν «γκουρού», «μέντορα». Οι νέοι

1. Στο γαλλικό κείμενο η λέξη είναι «mornes» και χρησιμοποιείται μόνο στις Αντίλες για να περιγράψει τα στρογγυλεμένα υψώματα, ενώ σε όλο τον γαλλόφωνο κόσμο η λέξη σημαίνει κυριολεκτικά κάτι θλιβερό. Θα μπορούσε να είναι ένα ενδιαφέρον λογοπαίγνιο: οι μαύροι σκλάβοι που στέκονται στην κορυφή των θλίψεων (Σ.τ.Μ.).

δημοσιογράφοι τον βρίσκουν «λαμπρό», «ιδιοφυή». Ωστόσο ποτέ δεν είναι η καλύτερη πένα της εφημερίδας, πάντα οι άλλοι ποιητές βραβεύονται κι εκδίδονται στο Παρίσι. Όταν οι αθλητές του κερδίζουν, αυτός βρίσκεται στα παρασκήνια, αποχωρώντας τη στιγμή της απόλυτης και βροντερής χαράς. Όταν σπανίως εμφανίζεται σε φωτογραφίες, πρέπει κανείς να τον ξετρυπώσει. Βρίσκεται πάντα σε μια γωνία, αντίθετα στο φως, στην τελευταία σειρά. Σαν να το κάνει επίτηδες. Ο Χ.Σ. δεν είναι όμορφος, αλλά η παρουσία του γίνεται αισθητή σε ένα δωμάτιο. Το σώμα του είναι ογκώδες και μυώδες, τα αυτιά του μεγάλα και πλατιά, η μύτη του μοιάζει με πεπλατυσμένο αχλάδι, τα μάτια του είναι μικρά, βυθισμένα μες στις κόγχες τους, και τα χείλη του σαρκώδη. Φοράει συχνά εκείνα τα πουκάμισα-σακάκια με τις τσέπες. Στέκει πάντα όρθιος και μοιάζει να κατέχει ένα σύνολο γνώσεων, σκέψεων, φαντασιώσεων, καημών, απόψεων. Υπάρχει ένας ωκεανός μέσα σε αυτό το σώμα. Ο Χ.Σ. ξέρει ότι κάτι έχει χάσει, όμως πιστεύει ότι φταίνε λίγο οι άλλοι, αυτοί που τον εξέτρεψαν από την αρχική του πορεία, αυτοί που του έκλεψαν τις ιδέες, αυτοί που του έκλεψαν τη θέση. Δεν γράφει πια ποίηση, ή γράφει ελάχιστα, αλλά αν έπρεπε να περιγράψει τον εαυτό του, θα έλεγε: *Είμαι ποιητής*. Δεν είναι ασήμαντο να σκέφτεται κανείς κάτι τέτοιο για τον εαυτό του. Το βράδυ μελετά τη ζωή του διάσημου εξερευνητή Ιμπν Μπατούτα², διαβάζει επιστημονικά έργα για τον Μαγγελάνο, για την ιστορία του αρχιεπελάγου των Μασκαρέν, μελετά παλιούς χάρτες. Ο Χ.Σ. σκαλίζει το παρελθόν, τις πρώτες διαδρομές των ναυτικών, κάτι ψάχνει εκεί,

2. Βέρβερος Μαροκινός περιηγητής και συγγραφέας (1304-1368 ή 1369), γνωστός και ως ο «περιηγητής του Ισλάμ». Κατέγραψε τα ταξίδια του στο βιβλίο του *Rihla* (= ταξίδι) (Σ.τ.Μ.).

ένα ιστορικό στοιχείο που κανείς δεν έχει ανακαλύψει, ένα μυστήριο του οποίου μόνο αυτός υποψιάζεται την ύπαρξη και του οποίου, πιστεύει, η αποκάλυψη θα ήταν εξαιρετική. Αυτό είναι το μεγάλο του μυστικό σχέδιο. Βλέποντάς τον έτσι, στη δερμάτινη πολυθρόνα του, να ρουφά το τσιγάρο του, να διαβάζει σαν να είναι μόνος στον κόσμο, κανείς δεν μπορεί να φανταστεί.

Βάζω αυτόν τον εργάτη, αυτόν τον υπάλληλο κι αυτόν τον ποιητή σε ένα άδειο δωμάτιο χωρίς κανένα άνοιγμα εκτός από έναν φεγγίτη ψηλά, εκτός της εμβέλειάς τους.

Κοιτάζονται με συνοφρυωμένα φρύδια, χωρίς να καταλαβαίνουν γιατί βρίσκονται εδώ μαζί κι οι τρεις. Δεν γνωρίζονται, δεν έχουν συναντηθεί ποτέ πριν. Αναλογίζονται τους πιθανούς λόγους που τους έχουν οδηγήσει εδώ, αλλά δεν βρίσκουν τίποτα. Δεν σκέφτονται ούτε στιγμή τις συζύγους τους, δεν φαντάζονται ότι μπορεί να έχουν κάποια σχέση με αυτή την ιστορία.

Ψάχνουν την πόρτα, αλλά σε αυτό το δωμάτιο δεν υπάρχει έξοδος. Το φως από τον φεγγίτη φτάνει σ' αυτούς σαν μια κιτρινωπή ομίχλη, τόση όση χρειάζεται για να αποκαλυφθούν τα πρόσωπα, οι αυχένες, τα χέρια, μα πρόκειται για ένα κουρασμένο φως, χωρίς ζεστασιά, χωρίς συγχώρεση. Είναι αδύνατον να βρει κανείς παρηγοριά σε αυτό.

Ο οδηγός κάνει το πρώτο βήμα. Συστήνεται στους άλλους δύο τείνοντας το χέρι του, με το χαμόγελο στα χείλη, αυτός που δεν έχει ξεχάσει πώς να κάνει τον ωραίο. Ο εργάτης, δύσπιστος, δεν λέει τίποτα στην αρχή, συνεχίζει να ακουμπά τους τοίχους με τα δάχτυλά του, αναζητώντας τα σημάδια μιας πόρτας, χτυπώντας πότε εδώ πότε εκεί για να μαντέψει αν ένα σημείο είναι κούφιο ή όχι. Μέσα σε λίγα λεπτά ξαναγίνεται ο έμπειρος χτί-

στης και καταλήγει να επικαλείται το επάγγελμά του, λέγοντας πως ξέρει από τοίχους, μπετόν, κονιάματα. Ο ποιητής παραμένει ακίνητος και σιωπηλός. Παρατηρεί τα πάντα με τις σκέψεις του κρυμμένες, όπως άλλοι κρύβουν τα νύχια τους.

Σε αυτό το φανταστικό δωμάτιο –γιατί μόνο σε αυτό το μέρος μπορώ να τους συγκεντρώσω, γιατί μόνο σε αυτό το μέρος μπορώ να ελέγξω την αφήγηση, να αντιστρέψω τους ρόλους, να γίνω με τη σειρά μου ένας μικρός βασανιστής, να ασκήσω την εξουσία της επιρροής και της σαγήνης, να απαιτήσω ακρόαση και σιωπή–, σε αυτό το φανταστικό δωμάτιο, λοιπόν, θα τους αφήσω λίγο να μαριναριστούν, αυτούς που νομίζουν ότι δεν έχουν τίποτα κοινό. Θα συνεχίσουν την επιθεώρηση του χώρου, όπως άλλοι κατουρούν τους τοίχους, θα καλέσουν μάταια για βοήθεια, θα συζητήσουν και θα τσακωθούν.

Σε αυτό το δωμάτιο, που υπάρχει μόνο στο μυαλό μου, υπάρχει ένας μηχανισμός που θα ενεργοποιήσω όταν θα έχουν παραιτηθεί. Ίσως τώρα να κάθονται με την πλάτη στον τοίχο και τα πόδια τεντωμένα. Είναι ένας μηχανισμός που θα τους εμποδίσει να προσποιηθούν τρέλα, αμνησία, που θα τους απαγορεύσει να μιλήσουν για κοινή ευθύνη.

Σε αυτόν τον γυάλινο χώρο δεν θα υπάρχει χώρος για ψυχολογικοποιημένες ερμηνείες, που χρησιμεύουν μόνο για να αθρώνουν τους ενόχους, να προκαλούν τη συμπόνια και να εξαφανίζουν τα θύματά τους.

Εδώ, σε αυτό το μέρος που μοιάζει να αντιστρέφει τους όρους, όπου όλα τα άπλυτα είναι στη φόρα, θα βρίσκονται αυτός ο εργάτης, αυτός ο υπάλληλος κι αυτός ο ποιητής με τα στόματα κλειστά, στο έλεος αυτής της ιστορίας.